

Jaarverslag 2020

Stichting Marke Vragender Veen

A wide-angle photograph of a lush green field filled with numerous dandelions in their seed stage, creating a sea of white and yellow heads. The field extends to a dense line of trees in the background under a bright, overcast sky. A thin wire fence is visible in the lower foreground, running across the frame.

Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

	Hoofdstuk	Blz
	Voorwoord	3
1	Inleiding	4
2	Organisatie SMVV	7
3	Uitgevoerde activiteiten en projecten	10
4	Eigendomsverhouding	17
5	Vriendenclub	18
6	Toekomst	19

Stichting Marke Vragender Veen
Pastoor Scheepersstraat 39
7134 RB Vragender

Telefoon: 06-20298077
Website: www.vragenderveen.nl
E-mail: info@vragenderveen.nl

Voorwoord

Pm

HACM Krabben
Voorzitter SMVV

1. INLEIDING

De Stichting Marke Vragender Veen is de oudste agrarische natuurbeschermingsorganisatie van Nederland, met als bindende factor het “Vragenderveen”. Het veen is onze basis. Het Vragenderveen is een restant van een moerasgebied dat zich over een groot deel van de Achterhoek en het aangrenzende Duitsland uitstrekt. Het is een prachtig hoogveen gebied, dat onderdeel uitmaakt van het Korenburgerveencomplex tussen Winterswijk en Lichtenvoorde, drie kilometer van het kerkdorp Vragender. Dit veengebied herbergt een groot aantal beschermde planten en dieren. Zelfs op internationaal niveau wordt de waarde van het veen benadrukt. Het gebied valt onder de Natura 2000 regelgeving

De Stichting hecht grote waarde aan de instandhouding van het prachtige veengebied in een passende omgeving. In dit veen is actief hoogveen aanwezig. Werd in 2010 nog maar op één plek het hoogveen-veenmos aangetroffen (de indicatorsoort voor levend hoogveen). Uit de kartering van 2019 blijkt dat het oppervlak aan actief hoogveen is verdubbeld ten opzichte van de vorige kartering in 2013. De herstelwerkzaamheden werpen hun vruchten af en zullen hopelijk er toe leiden dat in de toekomst nog meer hoogveen zich zal herstellen. Tijdens de kwaliteitstoets in oktober, waar diverse instanties bij aanwezig waren, bleek dat (ondanks de droogte in de afgelopen 3 jaar) het levend hoogveen zich goed blijft ontwikkelen. Er is wel sprake van enige stress kenmerken, doch de verwachting is dat deze bij regen weer zal weg trekken. Het hoogveen heeft de droge zomers overleefd. Wel is het waterpeil inmiddels zo'n halve meter lager dan gebruikelijk. Regen is dan ook zeker gewenst om dit te herstellen.

Dit jaar hebben we 3 jonge kraanvogels mogen begroeten, van twee ouderlijke paartjes. De populatie kraanvogels in het Korenburgerveen groeit gestaag. In het programma Buitengewoon van omroep Gelderland is hier aandacht aan geschonken. [Deze prachtige kraanvogels leven in de Achterhoek, maar hebben het lastig - Omroep Gelderland \(gld.nl\)](#)

De droogte heeft ook invloed op de aanwezige vlinders. Enerzijds worden er steeds meer soorten aangetroffen, inmiddels 32 van de ruim 60 dagvlinders die in Nederland voorkomen, maar anderzijds zijn de aantallen van bepaalde soorten lager dan gebruikelijk. Dit komt waarschijnlijk door de droogte van de afgelopen 3 jaar. Door de droogte zijn er minder bloeiende planten en dus minder voedsel voor de vlinders. Vanuit de SMVV wordt gewerkt aan een nieuw beheersplan voor de bufferzone, waarin meer aandacht zal zijn voor bloeiende planten. Naar de toekomst zal dit de biotoop voor de vlinders ten goede komen.

De Stichting is trots op de natuurontwikkeling in het veengebied en de bufferzone en wil dit ook graag laten zien. Daartoe worden jaarlijks vele excursies georganiseerd en zijn er wandelpaden aangelegd. Meer informatie hierover is te vinden op onze website www.vragenderveen.nl en actueel nieuws en achtergrondinformatie is te vinden op onze facebookpagina <https://nl-nl.facebook.com/Vragenderveen/>. Door de corona pandemie zijn er dit jaar nauwelijks excursies gehouden.

Bij het onderhoud van het veengebied en de bufferzone wordt sinds de winter 2016/2017 gebruik gemaakt van een ploeg vrijwilligers die in de winterperiode onderhoudswerkzaamheden verrichten. Deze uit een spontaan initiatief ontstane groep verricht fantastisch werk, dat zowel de natuurontwikkeling als de voorzieningen voor de bezoekers ten goede komt. Dit jaar hebben ze o.a. een aantal veenputten schoon gemaakt die ooit uitgegraven zijn door Vragender boeren, maar nu gelegen zijn op grond van

Natuurmonumenten. Het was geen eenvoudige klus en nodige vindingrijke oplossingen zijn er bedacht, maar het resultaat is prachtig. Verwachting is dat deze veenputten nu ook snel zullen volgroeien met veenmos.

Met ondersteuning van de provincie Gelderland is er in augustus een begin gemaakt met het zagen van berken uit het veengebied. Berken horen van nature niet in een hoogveen gebied, doch konden zich ontwikkelen door de te lage grondwaterstand in het verleden. De gewenste situatie wordt nu herstelt. Nadat die in een eerder stadium succesvol is gedaan in het Meddo's Veen, is de ongeveer de helft van de berken in het Vragenderveen verwijderd. Als het resultaat goed is, zal binnen enkele jaren de andere helft volgen.

Naast het Vragenderveen en de bufferzone houdt de Stichting zich als terreinbeherende organisatie jaarlijks bezig met het beheren van het verschalingsgebied Pleiter, Perceel Lankveldweg (Leemkuil), percelen nabij Kamperweg ('t Kamper) en het perceel "het Grote Goor". Dit zijn allemaal gebieden die gelegen zijn in het Nationaal landschap Winterswijk.

Naast de positieve ontwikkelingen in het veengebied en de bufferzone is door aangepast beheer vanaf 2012 in het Grote Goor met succes het Jacobskruiskruid (en eveneens de brandnetels en distels) bestreden. Dit ten gunste van diverse bloemsoorten en dat heeft uiteraard weer positieve effecten op vlinders en insecten. Ook de overige gebieden liggen er allemaal goed bij. Onze werkwijze met boeren die op basis van voorgeschreven beheersmaatregelen (waaronder verplichte weidegang en maaivoorschriften) de terreinen extensief beheren, werpt duidelijk vruchten af. De grasopbrengsten in deze gebieden zijn sterk afgenomen en de diversiteit neemt toe. Dit tot tevredenheid van de boeren en onze Stichting. Biodiversiteit zal voor melkveehouderijen naar verwachting de komende jaren steeds belangrijker worden (zie o.a. biodiversiteitsmonitor van Campina en het reeds bestaande systeem binnen "On the way to PlanetProof"). In 2020 zijn weer diverse percelen opnieuw gerasterd omdat de oude palen van ca. 20 jaar oud hun langste tijd wel hadden gehad.

Ook in 2020 is de samenwerking met de basisschool Antonius in Vragender gecontinueerd en is in december een start gemaakt om het schoolplein om te vormen tot een natuurplein. Door Falko Spijkers is hiervoor een ontwerp gemaakt dat nu stap voor stap wordt gerealiseerd. School, kinderen, ouders bedrijfsleven en diverse sponseren dragen allemaal een steentje bij. Verwachting is dat het hele plan in 2022 klaar zal zijn. De SMVV ondersteunt o.a. door stukje projectorganisatie en subsidieondersteuning. De Stichting is voor de basisschool steeds meer een natuurlijke partner in het natuuronderwijs.

Ook de jeugdactiviteiten van de Vriendenclub mogen op veel belangstelling van de jeugd rekenen. Dit jaar hebben ze in februari meeskisten getimmerd en opgehangen. Mezen zijn natuurlijke vijanden van eikenprocessierups en de kinderen hopen met hun actie een steentje bij te dragen aan de bestrijding ervan.

De Projectgroep Landschap Vragender heeft afgelopen jaar ook weer diverse projecten ter hand genomen om het landschap te verfraaien. Gezamenlijk met de Wild Beheer eenheid, zijn er weer diverse percelen ingezaaid met wildmengsel. Ook zijn er op enkele plaatsen bredere stroken gerealiseerd die hopelijk gaan zorgen voor de terugkeer van de patrijs.

De Stichting blijft zich inzetten om het Vragenderveen en de omgeving van Vragender beleefbaar maar ook leefbaar te houden voor de plaatselijke bevolking. Wij willen daartoe een samenhangende aanpak realiseren waarin de individuele boer, de overheden, alsook de

plaatselijke bevolking zich kunnen vinden. Als het best werkzame middel daartoe zien we verweving van het landschapsonderhoud met de agrarische bedrijfsvoering, op vrijwillige basis met de landbouw als ruggengraat. Een dergelijke samenhangende aanpak heeft altijd gewerkt. Daarnaast wordt ons een belangrijke rol toegedicht bij het toekomstige beheer van het landelijk gebied, onder andere bij de omvorming van het huidige Europese landbouwbeleid. Om op een goede wijze hierop te kunnen anticiperen, hebben de zes Achterhoekse agrarische natuurverenigingen (waaronder de SMVV) hun kennis en kunde op het terrein van landschapsbeheer officieel gebundeld in VALA, Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek. Door deze bundeling ontstaat een partij van voldoende omvang om het agrarische landschapsbeheer in de Achterhoek goed te kunnen invullen en als aanspreekpunt voor de overheid te functioneren. Sinds 2011 is de VALA zich steeds meer aan het ontwikkelen tot een professionele organisatie

Het bermmaaien en het onderhoud aan de beken is tot tevredenheid van de betrokken overheden uitgevoerd. Wij zijn ook enige jaren in overleg geweest met de Gemeente Oost Gelre om het beheer van diverse gemeentelijke landschapselementen over te nemen. Helaas is het niet gelukt om tot afspraken hierover te komen. Ook het bermmaaien zal aanbesteed gaan worden. De gemeente heeft een marktconsultatie gehouden, maar hoe dit zich verder gaat ontwikkelen is onduidelijk. Het zou zo maar kunnen dat de Stichting deze werkzaamheden gaat verliezen (na kleine 20 jaar) omdat er mogelijk nieuwe inzichten leven bij de gemeente Oost Gelre. Voor het draagvlak en de verwevenheid van het natuurbeheer met de bedrijfsvoering van de aanwezige boeren, is dit geen goede ontwikkeling.

In 2020 is Yvonne Hegeman teruggetreden als bestuurslid van de SMVV. De Stichting is haar dank verschuldigd voor haar inzet en werkzaamheden voor de stichting. Daarnaast is ook dhr. ter Bogt overleden. Hij is vele jaren een actieve gids geweest die vele mensen door 't Veen heeft geleid.

Tenslotte is 2020 een bijzonder jaar geworden. Door de corona crisis zijn er geen excursies gehouden. Toch hebben veel mensen de natuur gevonden om daarin te wandelen (over de paden). Anderzijds werden we ook geconfronteerd met meer afval en mountainbikers die over de wandelpaden gingen fietsen. Het bleek nog niet zo eenvoudig om hen te weren.

2. Organisatie Stichting Marke Vragender Veen

2.1. Bestuur

- de heer H.A.C.M. Krabben, voorzitter (dagelijks bestuur)
- de heer L.B.H.M. Garstenveld, vice voorzitter
- de heer J.J.W. Spijkers, secretaris (dagelijks bestuur)
- de heer B.A.M. Lageschaar, penningmeester (dagelijks bestuur)
- de heer ing. F.A.M. Dorresteyn, lid
- de heer A.F.J. Lageschaar, lid
- mevrouw Y. Hegeman-Vreman, lid
- de heer ing. R.A.J.M. Tankink, administrateur

2.2. Werkgroepen

We hebben gekozen voor een werkgroepenstructuur. Er zijn in eerste instantie 3 werkgroepen ingesteld.

1. "'t Veen"
samenstelling: de heer L.B.H.M. Garstenveld, voorzitter
de heer L.B.J. Mokkink, secretaris
de heer A.F.J. Lageschaar, lid
de heer J.G. van Eerden, lid

2. "de tweede tak"
samenstelling: de heer H.A.C.M. Krabben, voorzitter
de heer A.C.M. van Harxen, coördinator
de heer F.A.M. Dorresteyn, agenda-lid
de heer R.A.J.M. Tankink, financiële afwikkelingen en secretaris
de heer Jos te Molder, coördinator VALA

Onder de werkgroep "de tweede tak", is een sub werkgroep actief; "Projectgroep Landschap Vragender" (PLV)

Samenstelling;

De heer H.J.A. Idink	voorzitter	**
De heer ing. J.A.M. Nieuwenhuis	secretaris	
De heer A.F.M. te Brake	coördinator/projectschrijver	*
De heer C. Boschker	lid	
De heer B.W.J. Garstenveld	lid	
De heer R. Krabbenborg	lid	
De heer F. Spijkers	lid	
De heer L.B.H.M. Garstenveld	lid	

- * Namens PLV in provinciale werkgroep, verantwoordelijk voor het programma en de projecten voor het Nationaal Landschap.

** Plaatsvervangend lid provinciale werkgroep.
Onder de PLV functioneert ook de werkgroep “levend landschap Vragender”.

3. "Public Relations en financiën"

samenstelling: Mevrouw Y. hegevan-Vreman, voorzitter PR
de heer B.A.M. Garstenveld, voorzitter financiën
Vacant secretaris
de heer D.J. Focker, lid

De heer R. Krabben is webmaster

De werkgroepen werken onder verantwoordelijkheid van het bestuur. Er is een statuut, “bestuurders geven sturing” opgesteld waarin samenstelling, taken en verantwoordelijkheden van de werkgroepen zijn geregeld. Dit statuut wordt jaarlijks geactualiseerd.

2.3. Vriendenclub

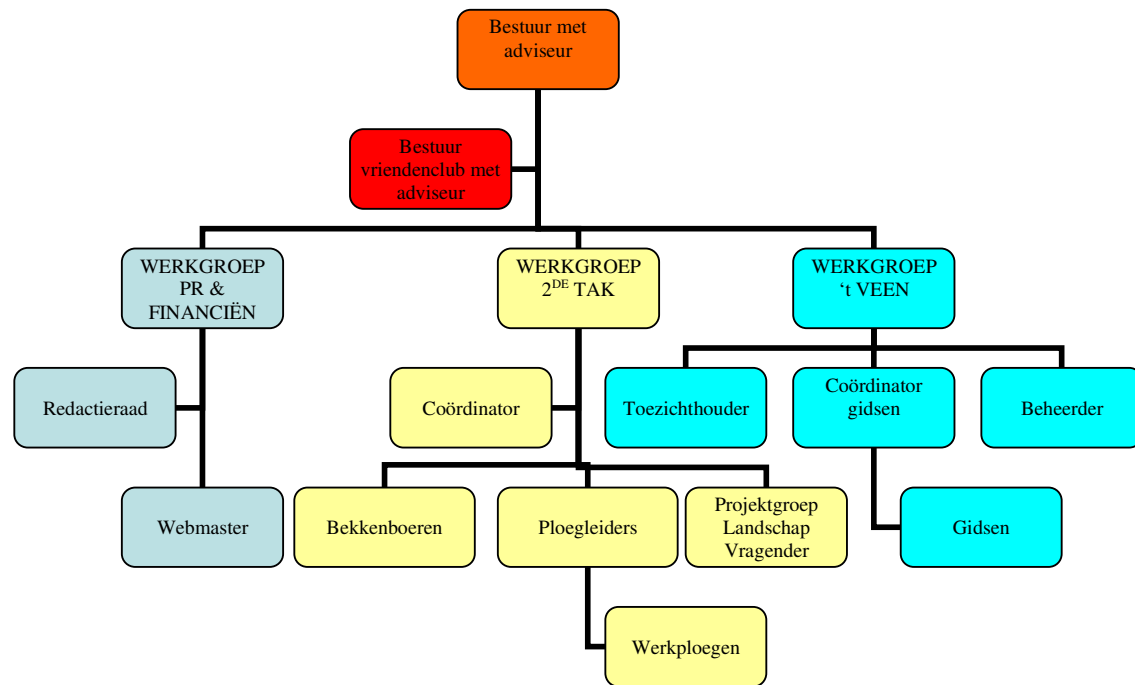
Het bestuur van de Vriendenclub Stichting Marke Vragender Veen bestaat uit:

Ing. F.A.M. Dorresteyn	(voorzitter/secretaris)
J. ter Bogt	(financieel secretaris)
F.W.I.M. Boschker	(P.R. manager)
Ing. W.B.G.M. Mulder	(adviseur)
Mevr. M. Neumann	(redacteur)



Bospaardenstaart in de bufferzone

2.4 Organogram



3. Uitgevoerde projecten en activiteiten

3.1 Werkgroep “ ’t Veen”

De Stichting Marke Vragenderveen (SMVV) houdt zich als terreinbeherende organisatie onder meer bezig met het beheren van het Vragenderveen, de Bufferzone, Verschralingsgebied Pleiter, Perceel Lankveldweg (Leemkuil), Percelen nabij Kamperweg (’t Kamper) en het Perceel "het Grote Goor". Deze beheerswerkzaamheden worden uitgevoerd door de werkgroep ’t Veen. Het doel van de beheerswerkzaamheden is “bevordering van de veengroei in het veen” en het “creëren van een zo gevarieerd mogelijke biotoop in de overige door ons beheerde gronden”. De bevordering van de veengroei wordt vooral gestimuleerd door het waterpeil in het veengebied op een gunstig niveau te houden op basis van plan ‘t Hullenaar (het aanleggen van damwanden en beperken van waterafvoer, zodat de gewenste hoge waterstand gehandhaafd kan worden). Tijdens de kwaliteitstoets dit jaar, waarbij diverse instanties aanwezig zijn, is vastgesteld dat de aangroei van het levend hoogveen zich goed ontwikkelt (ondanks de droogte van afgelopen 3 jaar).

Het bevorderen van een zo gevarieerd mogelijke biotoop in de overige gebieden wordt gerealiseerd door het verschralen van de gronden. De gronden in de Bufferzone, ’t Kamper en “het Grote Goor” worden verhuurd aan agrariërs die zich aan door ons voorgeschreven beheers voorschriften moeten houden. Op de gronden geldt een “verplichte weidegang”; voor alle gronden zijn grondgebruikers bereid gevonden ook volgend jaar weer gebruik te maken van de gronden. De algemene indruk is dat de gebieden er goed bijliggen en dat de grondgebruikers content zijn.

Voor de Bufferzone is in 2020 gewerkt aan een nieuw beheersplan, dat in 2021 gestalte zal moeten gaan krijgen. Hierbij richten we ons o.a. op de realisatie van meet bloeiende planten/kruiden ter ondersteuning van de insecten en de vlinders. Naast alle reguliere werkzaamheden willen we de volgende projecten nog nader toelichten

Onderhoud singels in de bufferzone en schoonmaken van veenputten

De bufferzone is ruim 20 jaar geleden ingericht als een coulissen landschap uit de jaren dertig. De houtsingels die daar onderdeel van uitmaken bestaan groten deels uit elzen, wilgen en enkele berken. Deze bomen moeten iedere “15 tot 20 jaar” afgezet (gekapt, iets boven de grond) worden. De SMVV heeft een vrijwilligersgroep van 10 personen (vitale vutters van 65 tot 80 jaar) die in de wintermaanden iedere woensdagmorgen werkzaamheden voor de SMVV verricht. Een groot deel van deze werkzaamheden bestaat uit het afzetten van de singels.

Naast het onderhoud van de singels in de bufferzone heeft deze vrijwilligersgroep in het voorjaar van 2020 ook een aantal veenputten, gelegen in het gebied van Natuurmonumenten, schoongemaakt. Deze putten zijn ontstaan doordat er vroeger turf werd gestoken. De putten zijn in het verleden vervuild geraakt omdat er o.a. takken in werden gedumpt maar nadat ze door vrijwilligersgroep onder handen zijn genomen liggen ze er weer prachtig bij.



Schoongemaakte veenput

Afrasteringen

De afrasteringen van de diverse percelen van de SMVV die als weiland worden verhuurd aan diverse gebruikers zijn inmiddels ongeveer 20 jaar oud. Hiervoor zijn toentertijd eikenhouten palen gebruikt. Maar ook eiken palen hebben niet het eeuwige leven en omdat de palen vrijwel allemaal aan de grond doorgerot zijn moeten ze worden vervangen. De commissie ‘t Veen is hier al een paar jaar mee bezig en in het jaar 2020 zijn de afrasteringen van perceel “de Leemkuil” en enkele percelen in de Bufferzone vervangen. Ook zijn enkele poelen in perceel “grote Goor” uit gerasterd.



Berken zagen in het Vragenderveen

Degene die de afgelopen tijd bij het Vragenderveen is geweest, is het vast en zeker opgevallen dat er wat meer daglicht in het veen is gekomen!

Uitkijkend vanaf het Natuurobservatiepunt is het uitzicht veel veranderd. Vele berkenbomen en struikgewas zijn omgezaagd. De reden hiervoor is dat in principe in het veen geen berken thuis horen. Door het aanbrengen van de damwand in 2010 hebben intussen wel veel berken het loodje gelegd, omdat ze niet van natte voeten houden. De berken die bleven staan, nemen natuurlijk ook veel water op. Water, wat voor de veenvorming heel belangrijk is. De droogte van de afgelopen 3 jaar heeft hier dan ook niet positief aan bij gedragen. Door de goede contacten met Natuurmonumenten in de persoon van de heer André Westendorp werden we

gewezen op een stuk in het Meddose Veen waar zij 2 jaar geleden alle berkenopslag hadden omgezaagd. Met enkele bestuursleden van SMVV hebben we dit bekeken en het zag er verrassend positief uit. Dus werd er besloten om dit in ons Vragenderveen ook uit te voeren. Vanuit de Provincie werd hiervoor geld vrijgemaakt. Op 11 augustus 's morgens vroeg om 05.00 uur is men begonnen met de zaagwerkzaamheden. I.v.m. de hitte (+30°) stopte men rond het middaguur. Er is gekozen om de 20 ha ten zuidoosten van het Natuurobservatiepunt als eerste te doen. Al met al heeft dit 3 weken in beslag genomen, onder niet al te gemakkelijke omstandigheden. De bedoeling is om in 2021 de uitlopers te verwijderen, ook zal er dan geëvalueerd worden. Mocht dit alles positief zijn dan wordt ook het gebied ten noordoosten van het Natuurobservatiepunt aangepakt. Het zal eerst wat onwennig zijn in het gebied, maar als SMVV zijn we zeer tevreden over de genomen maatregelen.

Excursies

Onder leiding van deskundige gidsen worden regelmatig excursies naar het Vragenderveen georganiseerd. Hierdoor worden belangstellende de mogelijkheid geboden om kennis te maken met dit bijzondere gebied en het te beleven. Jaarlijks worden vele natuurliefhebbers door het veen geleid. Hierbij hebben de gidsen ook de mogelijkheid om de natuurobservatiepost in hun route op te nemen. De natuurobservatiepost is 14 meter hoog en geeft een prachtig beeld van de indeling en de uitgestrektheid van het Vragenderveen. De natuurobservatiepost is vrij toegankelijk en biedt de mogelijkheid aan belangstellenden die niet kunnen deelnemen aan excursies, om toch te kunnen genieten van de pracht van het gebied. Dat het in een behoefte voorziet, blijkt uit de belangstelling van veel bezoekers.



Het gidsenwerk wordt gecoördineerd door dhr. Ron Krabben. Door de corona crises zijn er in 2000 nauwelijks excursies gehouden.

3.2. Werkgroep “ de tweede tak”

Van uit de SMVV is in 2001 de werkgroep genaamd de Tweede Tak opgericht, een nieuwe loot die zich inzet voor het natuurbehoud in Vragender.

Het bestuur adviseert belanghebbenden graag over de mogelijkheden van subsidie voor projecten die te maken hebben met het versterken van het landschap en het behoud van cultuurhistorisch erfgoed in de breedste zin van het woord.

Eventuele onderhoudswerkzaamheden kunnen we in overleg laten uitvoeren.

M.n. agrariërs en ook vrijwilligers zetten zich in om beheer te plegen in de natuur, voor de agrariër betekent dit een aanvulling op het inkomen en voor de vrijwilliger een zinvolle bijdrage aan de kwaliteit van zijn of haar leefomgeving.

De verschillende werkzaamheden bestaan uit het beheer en aanleg van:

- Ecologisch bermbeheer Vragender en Zwolle (ca. 12 ha aan bermen)
- Beheer van de natuursloten in opdracht van het waterschap
- Afzetten houtwalbeken van het waterschap.
- Ecologisch beheer fietspaden
- Onderhoud zandwegen, werkzaamheden Zwarte cros

- Achterstallig onderhoud landschapselementen
- Aanleg nieuwe landschapselementen
- Advies aan eigenaren t.b.v. onderhoud en aanvraag subsidie via collectieven

Het bestuur van de Tweede Tak heeft door de Corona uitbraak niet fysiek vergadert. Via teams en skype en andere digitale middelen hebben we elkaar zo veel mogelijk op de geïnformeerd en zaken besproken.

De PLV

Een sub-werkgroep van de Tweede Tak is de PLV (project landschap Vragender). Deze werkgroep met een eigen voorzitter en secretaris informeert regelmatig het bestuur van de Tweede Tak. Leden van de Tweede Tak zijn ook een aantal keren aanwezig bij een vergadering. De uitvoering van projecten ontstaan uit deze sub-werkgroep gebeurd door de Tweede Tak met eventuele inzet van vrijwilligers.

Na de realisatie van een tweede schuilhut afgelopen jaar, is de werkgroep nieuwe projecten gaan ontwikkelen. Dit betreft o.a. de herinrichting terrein Jacobskapel en een ruimere opzet van het patrijzen project waarbij onrendabele hoekjes en stroken grond wordt ingezaaid met wildmengsels (gezamenlijk met de Wild beheer eenheid). Dit heeft veel positieve reacties opgeleverd. Naast nieuwe project is ook het reguliere onderhoud aan onze wandelpaden verricht. Door de corona crises was er meer publiek op de wandelpaden. Helaas leidde dit ook tot meer zwerfvuil.

De VALA

De Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek (VALA) is begin 2012 opgericht als samenwerkingsverband tussen de zes agrarische natuurverenigingen in d Achterhoek. Sinds 2015 is de VALA ook een gecertificeerd agrarisch collectief dat de regeling Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) uitvoert. De leden van het collectief zijn alle deelnemers aan de ABLb-regeling.

VALA richt zich op het behoud en ontwikkeling van het Achterhoeks cultuurlandschap door het realiseren van meer biodiversiteit in dit gebied. De VALA streeft naar het verbeteren van de kwaliteit en het vergroten van leefgebieden voor plant en dieren. Hierbij is er ook aandacht voor het verbeteren van bodem- en waterkwaliteit. Door agrariërs, bewoners en overige gebruikers van het landelijk gebied juist te informeren, probeert de VALA deze groepen enthousiast te maken om maatregelen te treffen die bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit. Dat gebeurt onder andere door de uitvoering van de ANLb-regeling en door het initiëren en uitvoeren van passende projecten. Afgevaardigden van de zes Achterhoekse agrarische natuurverenigingen en het Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk vormen het bestuur samen met een onafhankelijk voorzitter. De werkorganisatie van de VALA bestaat uit een mix van mensen in loondienst en ingehuurd krachten.

Dhr. Jos te Molder is de veldcoördinator namens Groen Goed en de SMVV en onderhoudt de contacten met de VALA .

Ecologisch bermbeheer

De bermen in Vragender worden sinds 2001 op ecologische wijze beheerd, dat betekent maaien en afvoeren. Dit werk wordt gedaan door de Bermenboeren.

In opdracht van de gemeente Oost Gelre wordt in totaal 12 hectare aan bermen gemaaid in Vragender en Zwolle. Door afvoer van voedingsstoffen is het mogelijk bermen te verschralen.

Alle bermen langs verharde wegen worden twee maal per jaar gemaaid, de eerst keer een maaibreedte van 0.6 m en in het najaar 1.2 m. Zandwegen worden alleen in het najaar gemaaid. De hoogte van de vegetatie mag op kruisingen en zichthoeken nooit meer bedragen dan 0.6 m hierdoor kan het aantal maaibeurten fluctueren.

De ruigtekruiden die overwinteren, bieden een schuilgelegenheid voor allerlei insecten amfibieën en kleine vogelsoorten. Het mag duidelijk zijn dat het ecologisch beheer een sterke bijdrage levert aan een aantrekkelijk landschap.

In het najaar van 2020 heeft de gemeente Oost Gelre een marktconsultatie gehouden omtrent de uitvoering van deze werkzaamheden. Naar verwachting zal dit leiden tot een Europese aanbesteding in 2021. Afhankelijk van die uitkomst is prolongatie van het bermbeheer voor een nieuwe periode onzeker.

Indien de SMVV een nieuw contract wordt aangeboden, is monitoring van flora en fauna ook wenselijk.

Het punt van veiligheid wordt elke vergadering besproken. Het blijft een gezamenlijke inspanning om risico's te voorkomen en elkaar daar op te wijzen. Dit jaar zijn er geen incidenten of ongevallen geweest.

Beek begeleidende singels

Voor het Waterschap Rijn & IJssel beheren we het handmatige maaionderhoud van de vier watergangen met de beekbegeleidende beplanting. Het waterschap was en is zeer positief over de resultaten. Ook uit monitoring blijkt dat we goed scoren op landschapsbeheer.

Ecologisch gezien is een begroeiing het meest waardevol als er zoveel mogelijk variatie is; oude bomen naast uitlopende stobben, een goed ontwikkelde boom, struik- en kruidlaag. Onderzoek toont aan dat er veel bijzondere flora en fauna in de struik- en kruidenlagen van de houtsingels is ontstaan. We werken aan een vitale landbouw die vervlochten is met het cultuurhistorisch landschap met bijbehorende natuurwaarden. Hierbij houden wij, ook nauwlettend de natuurbelangen in de gaten. Zo nodig helpen wij de natuur een handje. Bijvoorbeeld door aanleg van een poel voor de kamsalamander vlak bij de Weijenborgerbeek.



Grauwe Klauwier

Afgelopen voorjaar is er door miscommunicatie een precare situatie ontstaan wat betreft het handmatig maaien door de bekkenboer. Een aantal medewerkers van WRIJ pleegde handmatig maaiwerk in ons gebied aan de Huttendijk. Deze medewerkers mogen geen mechanische werktuigen bedienen en als alternatief is hun gevraagd het natte deel van de Vragende beken te onderhouden.

Eind juni heeft er overleg plaatsgevonden over dit misverstand, beide partijen hebben water bij de wijn gedaan om er uit te komen.

Uiteindelijk heeft de SMVV 1000 m maaiwerk ingeleverd, hierbij is de Visserijbeek komen te vervallen.

Afzetten houtwalbeken seizoen

Vanaf 2016 is voor het houtwalbeken een beheersovereenkomst, die geldt voor een periode van 6 jaar. De totale oppervlakte in het werkgebied van Vragender is vastgesteld op 2.07 hectare. De houtwalopstanden zijn verdeeld in 16 deelelementen en gecodeerd op veldkaarten. Ieder zaagseizoen wordt door de coördinator in overleg met de zaagploegleider een deel afgezet. Toekomstbomen of beeldbepalende soorten worden door de coördinator aangemerkt als blijvend landschapselement.

Ook dit seizoen wordt er weer hout afgezet. Voor seizoen 2019/2020 is aan de noordzijde van de van de Veurden (perceel Tonnie Lageschaar) een houtsingel subsidiabel. Jos te Molder en André gaan de situatie bekijken. Indien de bodem en weersomstandigheden gunstig zijn kan er groen licht worden gegeven. Helaas zijn door vernatting, stormdagen en einde van het zaagseizoen de werkzaamheden uitgesteld naar zaagseizoen 2020/2021 (en inmiddels uitgevoerd).

Aanplant terrein feestfabriek Zwarte cross

In maart 2018 hebben we tijdens de boomfeestdag op het feest terrein van de zwarte cross bomen en struiken aangeplant in opdracht van de gemeente. Helaas door de extreem droge zomer hebben we de aanplant in december 2018 moeten herhalen. Afgelopen februari 2019 zijn er veel bomen en struiken opnieuw vervangen, helaas nogmaals door de extreme droogte en regelmatig watergeven zijn deze niet aangeslagen.

Ook in 2020 is er voor het derde jaar weer nieuw aangeplant en is er veel nazorg geweest i.v.m. de droogte. Ondanks het vele watergeven is ook deze extreem droge zomer verantwoordelijk voor het afsterven van de aanplant.

landschapselementen gemeente Oost Gelre

De gemeente heeft de SMVV en Groen Goed benaderd om het onderhoud/beheer uit te voeren van een aantal landschapselementen in hun eigen gebied. Deze elementen zijn eigendom van de gemeente en wil het beheer overdragen aan ons. Sinds 2017 zijn we hierover in overleg en zijn er diverse varianten besproken. Helaas zonder succes. De manier waarop de gemeente Oost Gelre het beheer voor ogen heeft, blijkt voor de Stichting SMVV en Groen Goed financieel niet haalbaar. Gevolg zijn naar verwachting zijn dat er voorlopig niets aan deze landschapselementen wordt gedaan.

Onderhoud zandwegen in opdracht van gemeente Oost Gelre

Afgelopen seizoen heeft de Tweede Tak in opdracht van de gemeente Oost Gelre opnieuw onderhouds- werkzaamheden uitgevoerd aan de zandwegen in Vragender/Zwolle. Dit tot volle tevredenheid van de gemeente.

Probleemkruiden

Bestrijding van Japanse duizendknoop, Jakobs kruiskruid en Reuzenberenklauw in het buitengebied van Vragender en Zwolle in opdracht van de gemeente. Dhr. Rob Groot Kormelink heeft actuele kaarten en houdt zich bezig met monitoring en bestrijding.

Bestrijding Amerikaanse vogelkers

Via de VALA is er budget beschikbaar voor het bestrijden van deze invasieve soort, dit geldt voor landschapselementen die binnen het VALA domein vallen. Het werk wordt uitgevoerd door de tweede tak. Monitoring is noodzakelijk om te kijken of het resultaat goed is. In

overleg met dhr. Wassink is ook zijn bosperceel meegenomen omdat daar ook Prunus is aangetroffen.

3.3 Werkgroep “ Public relations en financiën”

Informatiecentrum

Ondanks de coronacrisis is getracht om ons informatiecentrum zoveel mogelijk op te houden. Dit natuurlijk met in achtneming van de regels van lock down perioden.

Antoniuschool

Al jaren bestaat het een samenwerking met de basisschool Antonius in Vragender op gebied van natuureducatie. Ondanks de corona is het toch gelukt om eind 2020 de schop in grond te steken voor het nieuwe natuurplein. Uitgangspunten hierbij zijn (1)een duurzaam en groener plein met minder verharding dan nu en (2) meer groen. Verwachting is dat deze in 2022 gered zal zijn. SMVV ondersteund het project.

Vrijwilligersavond

Helaas kon door de corona maatregelen de vrijwilligersavond niet doorgaan.

Kerstpakketten.

Elk jaar zorgt de werkgroep PR dat alle vrijwilligers worden bedankt met een kerstpakket. Ook dit jaar zijn er goed gevulde pakketten de deur uit gegaan.

4. Eigendomsverhouding

Eigendomsverhoudingen beheersgebied Stichting Marke Vragender Veen

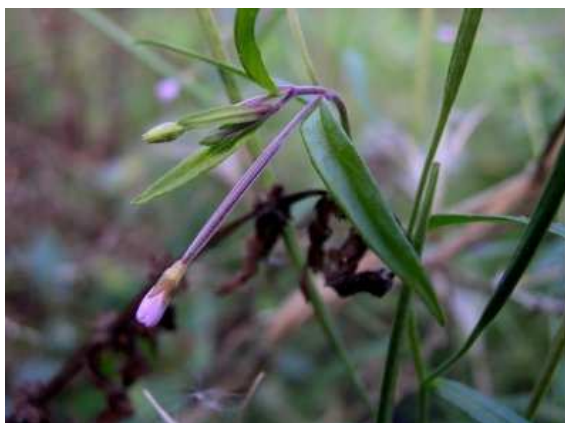
Samenvattend

Eigendom Vragenderveen	37.53.69
Eigendom bufferzone	34.48.75
Eigendom 'Visserijbeek'	06.23.90
Eigendom 'Leemkuil'	00.86.15
Eigendom 'Hijink'	04.48.80
Beheer Vragenderveen	10.78.16
Niet in beheer bufferzone	02.57.35
Beheer Grote Goor	<u>18.82.90</u>
Totaal	115.79.70 ha =====

Eigendom smvv	83.61.29 ha =====
---------------	----------------------

Nog te realiseren afrondingsaankopen:

Vragenderveen	10.78.16
Bufferzone	<u>02.57.35</u>
Totaal	13.35.51 ha =====



Moerasbasterdwederik



Bergliade

5. Vriendenclub

De Stichting Marke Vragender Veen (SMVV) is een agrarische terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie, met als bindende factor het Vragenderveen. Een particulier initiatief als dit, verdient een brede maatschappelijke steun, ook in financieel opzicht. Daarvoor is de vriendenclub opgericht. Het doel van de vriendenclub is het bieden van mentale, structurele en financiële steun aan de SMVV en het kweken van draagvlak voor haar werkzaamheden. Deze vriendenclub bestaat uit mensen die zich betrokken voelen bij het Vragenderveen en het werk van de Stichting in het bijzonder.

Donateurs

De Vriendenclub van de Stichting Marke Vragender Veen heeft in 2017 de historische mijlpaal van 600 donateurs gepasseerd. Het aantal is nog steeds groeiende en verheugend is ook het feit dat er steeds meer jeugdleden zijn. Om de betrokkenheid van de donateurs te behouden, organiseert de Vriendenclub jaarlijks voor hen een excursie door het bijzondere veen. Daarnaast ontvangen de vrienden twee keer per jaar een nieuwsbrief. Voor de jeugdleden worden minimaal twee activiteiten per jaar georganiseerd.

Natuurwerkdag

Jaarlijks doet de Vriendenclub mee aan de landelijke natuurwerkdag. Door de Corona maatregelen is dit helaas dit jaar niet doorgegaan

ANBI-status

Sinds 1 januari 2013 hebben de Stichting Marke Vragender Veen en de Vriendenclub de ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling). Dat houdt in dat de schenker van geld aan de Vriendenclub dat bedrag als aftrekpost bij de belastingaangifte mag opvoeren. Hiermee wordt het voordeliger om Vriend van de Stichting Marke Vragender Veen te zijn. Donateurs betalen minimaal € 16,00 per jaar. Ook kan men “donateur voor het leven” worden en een donateurschap voor bedrijven en instellingen voor een periode van 20 jaar, af te kopen met een eenmalig bedrag € 250,00.

6. Toekomst

De Stichting zal zich ook de komende jaren blijven inzetten om het Vragenderveen en de omgeving van Vragender beleefbaar maar ook leefbaar te houden voor de plaatselijke bevolking. Beleefbaar zal zich uiten in het verstrekken van informatie via de website en informatievoorziening via Facebook, het aanbieden van excursies, de natuurobservatiepost bij het Vragenderveen, de permanente expositieruimte en de realisatie van wandelpaden. Beleefbaar is echter alleen mogelijk als het ook leefbaar blijft voor de bevolking. De Stichting zal daarom doorgaan met de samenwerking met de basisschool. Ook zal zij doorgaan met bermmaaien, slootonderhoud en aanleg/onderhoud van landschapselementen en zich blijven inzetten om meer werkzaamheden in het kader agrarisch natuurbeheer te realiseren of als intermediair hierbij te fungeren.

Daarnaast zal de Stichting zich coöperatief blijven opstellen ten aanzien van ontwikkelingen die zich voordoen in het gebiedsbeleid, vooral op het vlak van integraal landschapsonderhoud. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid wil de Stichting binnen haar werkgebied zich inzetten om een duurzame landbouw te realiseren die in evenwicht verkeert met de belangen van landschap en natuur. Op dit gebied zijn de komende jaren veranderingen te verwachten a.g.v. wijzigingen in het subsidiebeleid en de wens van overheden voor meer samenwerking tussen de agrarische natuurverenigingen in de Achterhoek. Met de deelname van de Stichting in de VALA is een eerste stap gezet om hier op en juiste wijze te anticiperen. Ook zal natuurbeheer steeds belangrijker worden voor melkveehouderijen. Boeren die zich bezighouden met natuurbeheer krijgen bij Campina extra kwaliteitspunten die leiden tot een hogere melkprijs.

De ontwikkelingen ten aanzien van de stikstofdepositie zullen de komende jaren een grootte impact hebben op de boeren. Hoewel in de depositiemodellen ons gebied gekenmerkt wordt door een hoge depositie, blijft de natuur zich goed ontwikkelen. Dat roept de vraag op of er niet veel breder naar de ontwikkelingen van een natuurgebied moet worden gekeken dan de huidige focus op de stikstofdepositie. Wij hopen in ieder geval een positieve bijdrage te kunnen leveren aan de verdere ontwikkeling van ons natuurgebied waarbij voor ons de daadwerkelijk ontwikkeling van het gebied de belangrijkste grondslag is voor het gevoerde beleid.

Door tijdig te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen hoopt de Stichting goed voorbereid te zijn op de toekomst.